

הרי אלו, שתי היבמות, של האח הראשון ושל האח השני, חולצות ולא מתייבמות.

היות והיבמה שעשה בה מאמר אסורה ביבום, וכפי שיתבאר, ואוסרת גם את צרתה [במאמר].

שנאמר: [דברים כה] "ומת אחד מהם — יבמה יבא עליה".

מי שעליה זיקת יבם אחד — אני קורא בה "יבמה יבוא עליה".

ולא מי שעליה זיקת שני יבמין!

וזאת, שעשה בה השני מאמר, יש בה זיקת שני יבמים, של הראשון ושל השני, שהרי היא זקוקה מכוחו של הראשון, וגם מכוחו של השני, מחמת שעשה בה מאמר. וצרתה, אשת השני, אסורה לייבום כמות.

רבי שמעון חולק, וסובר, ממה נפשך:

אם המאמר קונה אותה כאשתו, הרי היא אשת השני בלבד, ואין כאן זיקת הראשון.

ואם אין המאמר קונה אותה כאשתו, הרי אין כאן זיקת השני, לפי שאינה נופלת ממנו, אלא מהראשון.

ולכן, לא סובר רבי שמעון כלל את הדרשה מי שיש עליה זיקת שני יבמים אינה מתייבמת.

ולכן, רבי שמעון אומר: **מייבם לאיזהו מהן שירצה. וחולץ לשניה, מחמת הספק!**

ומבאר הגמרא: **יבומי תרוייהו לא, אין הוא מייבם לפי רבי שמעון את שתיהן, כי רבי שמעון מסתפק, דדלמא "יש זיקה",**

ומכח הזיקה נחשבת אשת הראשון ככנוסה לשני.

והווי אשת הראשון, הזקוקה לשני, ואשת השני — **שתי יבמות הבאות מבית אחד.** יט-א

ואין לייבם אלא יבמה אחת מהבית, לפי שאמרה תורה "את בית אחיו". ללמדך, בית אחד הוא בונה, ואינו בונה שני בתים.

ומאידך, **יבומי חדא מהן, ואיפטור אידך** ללא חליצה, מצד "בית אחד הוא בונה ואי אתה בונה שני בתים", גם לא יתכן.

דדלמא אין זיקה נחשבת ככנוסה, והווי להו שתי יבמות הבאות משני בתים, וצריך לחלוץ לשניה, גם אם ייבם את הראשונה.

ומסיים רב יוסף את קושייתו על רבי אושעיא, ומוכיח את הוכחתו:

אלמא, מספקא ליה לרבי שמעון, האם זיקה יחד עם מאמר היא ככנוסה או לא.

ואיך אמר רבי אושעיא, שלפי רבי שמעון, בזיקה גרידא היא ככנוסה?!

וכי תימא לתרץ, שאין רבי שמעון מסתפק, אלא סובר בודאי שזיקה ככנוסה. ואכן מדאורייתא, הכי נמי כשנופלות לפניו בזה אחר זה שתי יבמות, האחת מן האח הראשון, והשניה מהאח השני, נחשבת הראשונה ככנוסה לאח השני, וכשמת האח השני, נחשב הדבר שנופלות שתי היבמות מ"בית אחד" [של האח השני] אל האח השלישי.

והיות ו"בית אחד הוא בונה ואינו בונה שני בתים", סבור רבי שמעון **דמייבמא רק חדא מהן ומפטרא חדא.**

ואם כן, למה לא ייבמנה, והרי **אשת** אחיו השני בלבד הוא **בועל**!

ואם מאמרו של שני אינו נחשב "מאמר", ואינה קנויה לו במאמר להיות אשתו, גם כן אין היא "מי שיש עליה זיקת שני יבמים", אלא יכול לייבמה. שהרי **אשת הראשון** בלבד הוא **בועל**!

ומוכח, שמטעם ספק, אם מאמר קונה או לא, חלק רבי שמעון על חכמים, ולא מטעם גזירה שמא יבואו לייבם בנפילה בבת אחת מצומצמת של שני אחים.

וטוען רב יוסף לרבי אושעיא: אם אכן סובר רבי שמעון כדבריו, שזיקה ככנוסה, למה אמר רבי שמעון שאם נפלו שתי יבמות בזה אחר זה, אחת מתייבמת והשניה יוצאת בחליצה?!?

והרי אם זיקה ככנוסה, אשת הראשון היתה כנוסה בזיקה לשני. ונמצא, שכאשר מת השני, נופלות שתי היבמות לפני השלישי מ"בית אחד".

ואם כן, דיו לאח השלישי שייבם רק לאחת מהן, ותצא השניה מהטעם ש"בית אחד הוא בונה ואינו בונה שני בתים"!!?

אמר ליה אביי לרב יוסף: ולא שני לך, וכי אינך סבור שענין זיקה ככנוסה [לפי רבי אושעיא בשיטת רבי שמעון], יש לחלק בו בין זיקת יבם אחד לזיקת שני יבמים?

והרי **דלמא כי אמר רבי שמעון** במשנתנו ש"זיקה ככנוסה דמיא" [ולכן הוא מתיר את אשת אחיו שלא היה בעולמו אפילו בנוולד ובסוף יבם], דוקא בזיקה ל**יבם** אחד. היות

ורק **מדרבנן הוא דאסור** להוציא את השניה בלי חליצה, גזירה **משום שמא** יטעו אנשים, ויאמרו שאפילו במקרה של ב' יבמות **הבאות משני בתים**, כגון שהיתה הנפילה בבת אחת, בצמצום, שמתו שני האחים כאחד, גם אז אומרים: **חדא מהשתיים מייבמא, ואידך, מיפטרט בולא כלום!**

וזה טעות. כי אם מתו שני האחים יחד, לא נוצרה "זיקה ככנוסה" אצל האח השני, ונמצא שיש פה שתי נפילות נפרדות משני בתים, וצריך היבם לבנות את שניהם.

אי אפשר לתרץ כך את דברי רבי אושעיא בשיטת רבי שמעון. כי:

והא טעמא דרבי שמעון — משום "מאמר ולא מאמר" הוא, שהוא מסתפק אם מאמר קונה או לא, וכמו שיתבאר:

דתניא, שכך שנינו בברייתא, על משנה זו של שלשה אחים שנשא שלש נשים נכריות, ומת הראשון, ועשה בה השני מאמר, ומת. ששתיהן חולצות ולא מתייבמות היות ויש על אשת הראשון זיקת שני יבמים, ואשת השני היא צרתה, וחולצת כמותה:

אמר להם רבי שמעון לחכמים: מדוע שתיהן חולצות, ולא נאמר שיכול האח השלישי לייבם אפילו את אשת הראשון, לאחר שעשה בה השני מאמר, ומת.

כי אם מאמרו של שני נחשב "מאמר", שמועיל קנין המאמר שתהיה לאשתו — אין היא נחשבת כ"מי שיש עליה זיקת שני יבמים", אלא רק זיקת היבם השני, שעשה בה מאמר.

שלגבי יבם אחד היא יכולה להחשב מכח הזיקה ככנוסה לו.

ובמשנתנו זקוקה אשת הראשון רק לאח השני, ולא לשלישי, לפי שהוא לא היה בעולמו של הראשון.

ולאור זאת, הסביר רבי אושעיא את טעמו של רבי שמעון, שזיקה ככנוסה.

ולכן, גם אם נולד האח השלישי, שלא היה בעולמו של הראשון, עוד לפני שייבם האח השני את אשת האח הראשון, נחשב הדבר כאילו אשת הראשון כנוסה כבר לשני, ואין האח השלישי מוצא אותה ב"זיקת נשואיו של האח הראשון". ואינה נאסרת עליו כדין אשת אח שאין לה היתר יבום.

אבל בשני יבמין — לא אמר רבי שמעון זיקה ככנוסה.

ולכן, בשלשה אנשים שהיו נשואים שלש נכריות, שמשם הקשה רב יוסף, אם נפלה תחילה אשת הראשון, אין היא נחשבת אשת השני מצד זיקה ככנוסה, ואם ימות השני ותפול גם אשתו, אין זו נפילה של שתי יבמות מבית אחד.

וחזר וטען רב יוסף: **ומי שני ליה לרבי שמעון** בענין "זיקה ככנוסה", בין זיקת יבם אחד לזיקת שני יבמים?

והתניא, כלל אמר רבי שמעון:

כל שהלידה של האח השלישי, שלא היה בעולמו של הראשון, היתה קודמת לנשואין [ליבום] של האח השני באשת האח הראשון — **לא חולצת ולא מתייבמת** אשת הראשון על ידי האח השלישי.

לפי שהיא ערוה עליו, מדין אשת אחיו שלא היה בעולמו.

אך אם היו ה**נשואין** [היבום] של האח השני קודם ללידה של האח השלישי, ואחר כך מת השני — **או חולצת או מתייבמת!**

מאי לאו, האם לא מדברת הברייתא, **ביבם אחד**.

וקתני, אם היתה הלידה של האח השלישי לפני שייבם השני — **לא חולצת ולא מתייבמת!**

ואם סובר רבי שמעון שזיקה ככנוסה ביבם אחד, כדברי רבי אושעיא, לא היתה צריכה להאסר בערות אשת אחיו שלא היה בעולמו, שהרי יש כאן זיקה ליבם אחד בלבד, והרי היא כמי שכנוסה לו.

אלא, מוכיח רב יוסף, לא זהו טעמו של רבי שמעון שזיקה ככנוסה ביבם אחד!

ודוחה הגמרא: אין מכאן ראיה. כי **לא** מדובר בברייתא בכגון שהיה יבם אחד, אלא **בשני יבמים**, שבהם סובר רבי שמעון שזיקה לאו ככנוסה דמיה.

אך ממשיך רב יוסף, ומקשה:

אבל אם היה זה ביבם אחד — מאי?

האם **הכי נמי** תאמר, שזיקה ככנוסה, ואפילו אם נולד ואחר כך ייבם, סובר רבי שמעון שהיא **או חולצת או מתייבמת**, היות וזיקה ככנוסה!?

אי הכי, אדתני, עד ששנינו בברייתא שרבי

שמעון מחלק בין קדם היבום ללידה לבין קדמה הלידה ליבום, שאם היו נשואין קודמין ללידה — או חולצת או מתייבמת.

ליפלוג שיחלק רבי שמעון וליתני חילוק אפילו בדידה, במקום שקדמה לידה ליבום:

במה דברים אמורים שנאסרת — **בשני יבמים**, שאז זיקה אינה ככנוסה.

אבל ביבם אחד, שזיקה ככנוסה דמיא — **או חולצת או מתייבמת!**

ומשנינן: אין זו ראייה מדברי רבי שמעון, כי כולה בשני יבמין קמייירי. שרצה רבי שמעון להשמיע את חילוקו בשני יבמים, אימתי מותר בהם ואימתי אסור בהם, ולא תיקשי לך שישמיע רבי שמעון חילוק אחר ביבם אחד.

אך מוסיף רב יוסף וטוען: **ואלא**, אם תאמר כדברי רבי אושעיא, שבנפילה לפני יבם אחד זיקה ככנוסה, ואפילו נולד ולאחר כך ייבם סבור רבי שמעון שהיא מתייבמת — **מאי בללא** שאמר התנא בשם רבי שמעון?

שהרי שנינו בברייתא "כלל אמר רבי שמעון: כל שהלידה קודמת לנישואין לא חולצת ולא מתייבמת". ואיך אפשר לומר "כל", כאשר זה אמור רק בשני יבמים, ואילו ביבם אחד היא אפילו מתייבמת לרבי שמעון!?

ועוד, מתיב רב אושעיא על רבי אושעיא: הרי שנינו במשנה לקמן [כח ב]:

ג' אחין, שהיו שנים מהן נשואין:

שתי אחיות,

או אשה ובתה,

או אשה ובת בתה,

או אשה ובת בנה —

והיינו, שהיו שני אחים נשואים "זוג" של נשים, כמו שתי אחיות, או כמו אשה ובתה, ששתיהן יחד כ"זוג" מהוות ערוה לאדם אחד.

ומתו שני האחים —

הרי אלו חולצות ולא מתייבמות, היות וכל אחת היא "קרובת זקוקתו".

ורבי שמעון פוטר אותן מן החליצה ומן היבום, היות וכל אחת מהן היא קרובת זקוקתו, ודורש זאת מ"לצרור", וכפי שיתבאר לקמן.

ומדייק רב אושעיא: **ואי סלקא דעתך** כרכי אושעיא שקסבר רבי שמעון "זיקה ככנוסה דמיא", מדוע פוטר רבי שמעון את כולן?

לייבם לקמייתא, את זאת שנפלה ראשונה!

שהרי כיון שזיקה ככנוסה, רק היא נחשבת לו ככנוסה, ואילו השניה, בת זוגה, הנופלת אחריה, אינה נחשבת כלל "זקוקה", כיון שהיא ערוה עליו מכח כניסתה של הראשונה!

ואם כן, **תיפטר אידך**, בת זוגה, הנופלת שניה, שאינה מזדקקת לו כלל, ולא תאסור את הראשונה מכח קרובת זקוקתו!?

אמר רב עמרם: אין הכי נמי, שהראשונה מתייבמת והשניה תצא מחמת היותה ערוה.

ומאי פוטרי שאמר רבי שמעון, **נמי** — **פוטרי בשניה**.

ופרכינן: **והתניא:** **רבי שמעון פוטרי בשתיהן!**

ולא כדבריך, שרק השניה פטורה והראשונה מתייבמת.

אמר רבא: כונתו של רבי שמעון לפטור את "שתיהן", היא: לפטור את השתיים שנפלו מהאח השני.

דהיינו, את ה"שניה" שבזוג זה, של שתי אחיות.

ואת ה"שניה" שבזוג זה, של אשה ובתה.

וכגון בשני אחים שהיו נשואים שתי "זוגות", זוג אחד של שתי אחיות, וזוג שני של אשה ובתה.

והיה להם אח שלישי.

ומת האח הראשון, והרי נשותיו נופלות ליבום רק לפני האח השלישי, שהרי לאח השני שתיהן נחשבות ערוות [האחת היא אחות אשתו, והשניה היא בת אשתו].

ולדברי רבי אושעיא, לשיטת רבי שמעון, אחת משתי נשותיו של הראשון נחשבת לשלישי כ"כנוסה" לו.

ואחר כך מת האח השני, ונפלו שתי נשותיו של השני ליבום לפני האח השלישי.

וכיון שאחת מתוך שתי נשותיו של הראשון נחשבת ככנוסה לשלישי, עוד משעה שמת האח הראשון [ואין זה משנה לנו כעת מי היא], הרי "בת זוגה" [כגון אחותה], שנפלה מן האח השני, יוצאת משום ערוה.

ואילו האשה השניה של האח השני, שהיא ה"שניה" שבזוג השני [אשה ובתה], יוצאת מדין "צרת ערוה".

ולכן, לפי רבי שמעון, מייבם האח השלישי את אחת משתי נשותיו של הראשון [וצרתה נפטרת מדין "בית אחד הוא בונה ואינו בונה שני בתים"].

וכגון, שמייבם את האחיות שנפלה ראשונה.

ואז אחותה, שהיא השניה שבזוג האחיות, פטורה מן החליצה והייבום, כדין ערוה.

וכן האשה השניה, שהיא ה"שניה" שבזוג השני [הזוג של אשה ובתה] פטורה מן החליצה והייבום מדין צרת ערוה.

[ואילו הראשונה שבזוג הזה, שהיתה נשואה לאח הראשון, נפטרה מן היבום והחליצה ביבום של צרתה].⁽¹⁾

ופרכינן: **קא טעי רבא בארבעה זוגי שבמשנה!**

שהוא סובר שמדובר במשנה בשני אחים שנשואים שתי זוגות, ופוטרי רבי שמעון בכל זוג את השניה.

ואין זה כך!

הרא, ד"או, או" קתני!

1. אמר רבא שניה שבזוג זה ושניה שבזוג זה. הרשב"א והריטב"א מביאים את פירוש רש"י בצורה

ומשמע שהיו שני האחים נשואים או זוג זה, או זוג זה, ולא שהיו נשואים שתי זוגות.

ועוד: גם אם נאמר כדברי רבא, שרבי שמעון פוטר את כל השניות שבכל זוג, ומדובר בבדייתא שנשא האחים כמה זוגות, עדיין יש להקשות, מדוע נקט רבי שמעון פטור של "שתיהן"?

והרי הוא פוטר את כל בנות הזוג השניות, ואם כן, "רבי שמעון פוטר בארבעתן" — **מיבעי ליה!**

והיה לנו להעמיד, בכגון שנשא שני אחים את כל ארבעת הזוגות. ואז, אחת מן נשות האח הראשון מתייבמת, ושלושת צרותיה פטורות משום "בית אחד בלבד הוא בונה".

ואילו כל ארבעת בנות הזוג השניות, שהיו נשואות לאח השני, פטורות. משום שאחת מהן יוצאת מדין "ערוה", שהרי בת זוגה כבר נחשבת ככנוסה, ואילו שאר שלשת הנשים של האח השני יוצאות מדין צרת ערוה!

ועוד יש להקשות על תירוצו של רבא, מהא דתניא במפורש:

רבי שמעון פוטר בשתייהן, את שתי בנות הזוג, כמו אשה ואחותה הנופלות לפניו משני אחים, **מן החליצה ומן הייבום!**

שנאמר [ויקרא יח]: **"ואשה אל אחותה לא תקח, לצרור"** —

מלמד הכתוב, כי **בשעה שנעשו** שתי אחיות **צרות זו לזו**, ואפילו אם נעשו צרות זו לזו בזיקה ליבם אחד כמו כאן — **לא יהא לך ליקוחין אפילו באחת מהן!**

ואיך אמר רבא שהוא מייבם אחת מבנות הזוג, ופוטר רק את השניה שבכל זוג?!?

אלא, אמר רב אשי תירוך אחר ליישב את הקושיה מהברייתא הזאת על רבי אושעיא:

אי דנפול בזה אחר זה — הכי נמי שלפי רבי שמעון אמרינן זיקה ככנוסה. ואכן זאת שנופלת ראשונה משתי בנות הזוג, מתייבמת אפילו אחר נפילת בת זוגה.

כי "זיקה ככנוסה" מונעת את הזיקה של השניה, והיא יוצאת כדין ערוה, ואינה אוסרת את הראשונה מדין אחות זקוקתו.

ומה שמצינו שרבי שמעון פוטר את שתי בנות הזוג —

הכא במאי עסקינן — **דנפול שתייהן בבת אחת**, שמתו שני האחים בעת ובעונה אחת, ולא קדמה מיתת האחד למיתת השני במאומה.

ורבי שמעון סבר לה כרבי יוסי הגלילי, **דאמר: אפשר לצמצם**, שיארעו שני דברים בשעה אחת בדיוק.

[הדין של רבי יוסי הגלילי הוא בשני בכורות של בהמה טהורה, שיצאו שניהן יחד מרחם אמן, שלפי רבי יוסי, יתכן שיצאו שניהם יחד, ושניהם שייכים לכהן.]

ואילו חכמים חולקים עליו, וסבורים שאי אפשר לצמצם, אלא האחד בכור, והשני אינו בכור].

ואז אין את המצב שזיקה ככנוסה של הראשונה תוציא את השניה מחמת ערוה.

שמעון, אלא סובר כרבנן שאינה מתייבמת לו.

ותרווייהו, שתי המשניות — **לרבנן איצטריך**.

ומה שהקשינו, אם כן, המשנה הראשונה היא מיותרת, כי אם בייבם ואחר כך נולד רבנן אוסרים, פשיטא שבנולד ואחר כך ייבם הם אוסרים, ואם כן למה נשנית המשנה הראשונה של נולד ואחר כך ייבם?

יש לתרץ ולומר שבנוסח "לא זו, אף זו" —

ורק כשנפלו שתייהן בבת אחת, שם חידש רבי שמעון את דינו, שלומדים מ"לצרור", חידוש דין, ששתי אחיות שנעשו צרות זו לזו בזיקה ליבם, הרי הן פטורות מן החליצה ומן היבום, מכח היותן צרות זו לזו בזיקה!

ועתה, מביאה הגמרא את שיטת רב פפא החולק על רבי אושעיא:

רב פפא אמר: רק בייבם ואחר כך נולד — פליג רבי שמעון.

ואילו **בנולד ואחר כך ייבם — לא פליג רבי**

הזאת:

שני אחים נשאו שתי זוגות של ערוות, שתי אחיות, ואשה ובתה.

וכאשר מת האח הראשון לא נפלו לפני האח השני שתי נשיו של הראשון, לפי ששתייהן ערוות עליו: האחת, אחות אשתו, והשנייה, בת אשתו. ואחר כך מת האח השני, ונפלו ארבעת הנשים, שהן שתי זוגות של ערוות, לפני האח השלישי.

וכיון שזיקה ככנוסה, אין נאסרות כולן כקרובות של זקוקה. אלא, מתוך השתיים של האח הראשון [שנפלו תחילה] והן ככנוסות לו, ואינן נאסרות בנפילת השתיים הנוספות משום קרובותיהן בזיקה, כי הן כנוסות לו, הוא יכול לייבם לאחת מהן, ומתברר שזאת היתה כנוסה לו, ואין לאוסרה משום אחות זקוקתו, או "בת אשתו" של זקוקתו.

ואילו האשה השניה מאותו הבית פטורה מן היבום לפי שבית אחד הוא בונים ואינו בונה שני בתים.

ומעתה, שמייבם אחת מהבית הראשון, הרי בת זוגה מהאח השני היא ערוה. וכגון שמייבם את אחת האחיות, הרי האחיות שנופלת אליו מהבית השני יוצאת משום ערות אחות אשה,

וצרתה יוצאת משום צרת ערוה.

ולפי זה, מתוך ארבעת הנשים, האחת מתוך שתי נשיו של הראשון מתייבמת. וכל שלשת הנשים האחרות פטורות:

האשה השניה של האח הראשון פטורה בגלל שהוא ייבם אחת מהבית הזה, והשתיים האחרות, נשות האח השני, פטורות היות ואחת מהן היא ערוה [אחות אשתו, או בת אשתו], והשניה יוצאת משום צרת ערוה.

כך ביארו הראשונים את דברי רש"י. אך יש להקשות, מדוע יש זיקה ככנוסה לשתי יבמות בשעה שאין זיקה ככנוסה בשני יבמין. ומכח קושיה זו יש ראשונים הדוחים את פירוש רש"י ומבארים כביאור הר"ח.

ומבאר במהרש"א, שהיות ובשתי יבמות ביד היבם לבחור באיזה יבמה הוא רוצה, שפיר נחשבת הזיקה אל היבמה שייבם ככנוסה. אבל בשני יבמים, אין זה ביד היבם, כי גם אחיו יכול לייבמה.

והחזון איש מבאר שאשה אחת אינה ראויה לשני אנשים ולכן לא יתכן שתהיה ככנוסה לשני היבמים, אבל שתי יבמות ראויות ליבם אחד, שהאיש יכול לשאת כמה נשים.

קתני להו.

ומת האח השני —

ומביאה עתה הגמרא ראייה לרב פפא, שמודה רבי שמעון לחכמים בנוולד ואחר כך ייבם שהיא אסורה, ואין אומרים זיקה ככנוסה.

הראשונה, אשת הראשון, יוצאה משום אשת אחיו שלא היה בעולמו.

תניא כוותיה דרב פפא, ותיובתא דרבי אושעיא, הסובר שאפילו בנוולד ואחר כך ייבם חולק רבי שמעון, משום שזיקה ככנוסה:

והשניה, אשת האח השני, שנהייתה צרת האח הראשון, כתוצאה מהמאמר שעשה בה בעלה — חולצת ולא מתייבמת!

דתניא: שני אחים בעולם אחד, ומת אחד מהם בלא ולד.

כי אין בכח המאמר שעשה השני באשת הראשון, לעשות את אשתו של השני לצרת ערוה גמורה, שיוצאת בלי חליצה.

ועמד השני הזה לעשות מאמר ביבמתו.

רבי שמעון אומר: אם עשה השני מאמר יט-ב באשת הראשון, יש להסתפק אם מאמר קונה [וכמו שהביאה הגמרא לעיל בתחילת עמוד א, שרבי שמעון מסתפק אם מאמר קונה או לאו].

ולא הספיק לעשות בה מאמר, עד שנוולד לו אח,

ולכן, ביאתה או חליצתה של אחת מהם — פוטרת צרתה.

ומת השני [ולהלן תסביר הגמרא מה פירוש "ועמד ולא הספיק"] —

ולקמן תבאר הגמרא שרבי שמעון מדבר בעשה בה מאמר ואחר כך נולד אח.

ועתה נופלות לפני האח השלישי, אשת הראשון ואשת השני —

אך הוסיף רבי שמעון, שלא בביאתה או בחליצתה של כל אחת משתייהן הדברים אמורים.

הרי היבמה הראשונה, שנפלה מהאח הראשון — יוצאה משום אשת אחיו שלא היה בעולמו.

אלא, אם חליץ לבעלת מאמר [אשת האח הראשון] — לא נפטרה צרה, אשת האח השני. שהרי מסתפק רבי שמעון אם מאמר קונה, ואם אינו קונה הרי בעלת המאמר, שהיא אשת הראשון, אסורה עליו מדין אשת אחיו שלא היה בעולמו, וחליצתה אינה כלום.

ואילו היבמה השניה, אשת האח השני, שהיה עמו בעולמו — או חולצת או מתייבמת!

אבל אם עשה בה השני מאמר, ואח"כ נולד האח השלישי —

ורק אם בא על השניה או חליץ לה, נפטרה

או שנוולד לו אח שלישי, ואחר כך עשה בה האח השני מאמר.